

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 4201, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – ministerija) parengė ir teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 27 d. nutarimo Nr. 405 „Dėl Vaiko globos organizavimo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas).

Ministerija paaiškina, kad projektas teikiamas svarstyti dar iki bus priimtas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.210, 3.246, 3.250, 3.260, 3.262, 3.264 ir 3.266 straipsnių pakeitimo įstatymas (toliau – įstatymas), kurį įgyvendinant yra teikiamas Projektas, nes tiek įstatymas, tiek įstatymą įgyvendinantys poįstatyminiai teisės aktai, turi įsigalioti jau 2023 m. balandžio 1 d. Atkreiptinas dėmesys, kad įstatymo priėmimas Seime numatytas 2023 m. kovo 28 d., todėl teikiant Projektą po įstatymo priėmimo, nebūtų jokių galimybių laiku įgyvendinti įstatymo.

I. Sprendžiama problema	Įstatyme savivaldybių merams nustatomi nauji įgaliojimai vaiko globos (rūpybos) organizavime, atsižvelgiant į tai atitinkamai reikalinga keisti ir kitų susijusių teisės aktų normas, kurios tiesiogiai koreliuoja su siūlomo priimti įstatymo nuostatomis.
II. Siūlomos priemonės	<p>Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.210, 3.246, 3.250, 3.260, 3.262, 3.264 ir 3.266 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu siūlomus atlikti pakeitimus ir siekiant nuostatas suderinti tarpusavyje projektu siūloma pakeisti subjektą (iš savivaldybės administracijos direktoriaus į savivaldybės merą), turintį teisę priimti sprendimus dėl vaiko laikinojo globėjo (rūpintojo) atleidimo ar nušalinimo nuo pareigų, vaiko laikinosios globos (rūpybos) nustatymo ir laikinojo globėjo (rūpintojo) paskyrimo, taip pat įtraukti merą kaip subjektą dalyvaujantį vaiko globos (rūpybos) organizavime. Atsižvelgiant į aukščiau nurodytus keitimus siūloma suderinti kitas aktualias nuostatas: pakeisti subjektą (iš savivaldybės administracijos direktoriaus į savivaldybės merą), kuriam turi būti teikiamas nurodymas nustatyti vaikui laikinąją globą (rūpybą) ir paskirti laikinąjį globėją (rūpintoją) arba globos centro rekomendacija dėl laikinojo globėjo (rūpintojo) paskyrimo.</p> <p>Siekiant teisinio aiškumo, taip pat įvertinus praktikoje kylančias problemas, taip pat atlikti ir kiti Vaiko globos organizavimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m.</p>

	<p>kovo 27 d. nutarimu Nr. 405 „Dėl Vaiko globos organizavimo nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai) pakeitimai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nuostatų 24.2 papunktyje nurodoma, kad globos centras „<i>į SPIS suveda teigiamoje Išvadoje nurodytus duomenis apie joje nurodytą asmenį (vardas, pavardė, gyvenamosios ir nuolatinės gyvenamosios vietos adresai, telefono ryšio numeris, elektroninio pašto adresas, norimų globoti (rūpinti) vaikų skaičius bei Išvadoje nurodytas lūkestis dėl norimo globoti (rūpinti) vaiko (amžius, lytis, sveikatos sutrikimai, specialieji poreikiai ar kita svarbi informacija, kuri gali turėti įtakos asmens sprendimui dėl sutikimo / atsisakymo globoti (rūpinti) konkretų vaiką, arba konkretus pageidaujamas globoti (rūpinti) vaikas (vardas, pavardė, gimimo data))</i>“. Tais atvejais, kai į SPIS yra suvedami parengtų globėjų (rūpintojų), kurie kreipėsi dėl konkretaus vaiko globos (rūpybos), duomenys, parengtų globėjų (rūpintojų) sąrašas apsunkina globėjo (rūpintojo) paiešką vaikams, kuriems reikalingas globėjas (rūpintojas), kadangi į parengtų globėjų (rūpintojų) sąrašą yra įtraukiami asmenys, kurių lūkestis buvo globoti (rūpinti) konkretų vaiką, o ne būti kitų, jiems pasiūlytų globoti (rūpinti) vaikų globėjais (rūpintojais). Atsižvelgdami į išdėstytą, siūloma atsisakyti šių asmenų įtraukimo į parengtų globėjų (rūpintojų) sąrašą. - Siekiant tinkamai įgyvendinti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 3.250 straipsnio 3 dalį, Nuostatų 33.2 papunktį siūloma papildyti konkrečiais vaiko asmens duomenimis (vardu, pavarde). Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodeksas nustato labai konkrečius terminus per kuriuos Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) turėtų kreiptis dėl teismo leidimo paimti vaiką iš jo atstovų pagal įstatymą (3 darbo dienos), gavusi leidimą – teikti nurodymą savivaldybės merui (3 darbo dienos), kuris ne vėliau kaip per 3 darbo dienas turi priimti sprendimą dėl vaiko laikinosios globos (rūpybos) nustatymo (CK 3.262 straipsnis). CK numatyti terminai visoms šioms procedūroms atlikti yra be galo trumpi ir ypač sudėtingai įgyvendinami tais atvejais, kai nėra žinomas subjektas, kuris galėtų / norėtų globoti (rūpinti) be tėvų globos likusį vaiką. Pastebėtina, kad būtent atsižvelgiant į šį aspektą, CK 3.250 straipsnio 3 dalyje Tarnybai yra nustatyta pareiga iš anksto informuoti savivaldybės administraciją apie vaiką, kuriam galimai bus reikalinga globa (rūpyba), kol dar nėra gautas teismo leidimas paimti vaiką iš atstovų pagal įstatymą, tokiu būdu sudarant galimybę atlikti bent preliminarinius pasirengimo globėjo (rūpintojo) parinkimo darbus. Šiuo metu galiojančioje Nuostatų redakcijoje numatyta, kad Tarnyba teikdama informaciją apie be tėvų globos likusį vaiką, nenurodo konkretaus vaiko asmens duomenų, o tik vaiko lytį, amžių, sveikatos būklę, kas iš
--	---

	<p>dalies leidžia įvertinti, ar savivaldybėje yra asmenų, kurie galėtų šį vaiką globoti (rūpinti) arba įvertinti galimybes bendradarbiauti su kitų savivaldybių administracijomis, šiuo konkrečiu atveju. Tuo tarpu CK 3.254 straipsnio 5 dalis numato, pirmenybės eilę, kuria turėtų būti nustatoma vaiko globa (rūpyba), orientuojant į tai, kad globoti (rūpinti) vaiką pirmenybę turi giminaičiai, asmenys su vaiku susiję emociniais ryšiais ar vaiko brolių ir (arba) seserį globojančios (rūpinančios), įvaikinusios šeimos, tačiau nesant nurodytų be tėvų globos likusio vaiko asmens duomenų, specialistai netenka galimybės įvertinti, ar šio vaiko globą (rūpybą) galėtų / norėtų prisiimti bent vienas iš aukščiau nurodytų subjektų. Tokiu būdu procedūra, kuri yra numatyta, tuo tikslu, kad būtų tinkamai pasirengta vaiko globėjo (rūpintojo) parinkimui, iš esmės pagal šiuo metu nustatytą teisinį reguliavimą, netenka prasmės, nes gavus teismo leidimą paaimti vaiką iš vaiko atstovų pagal įstatymą bei Tarnybos nurodymą nustatyti vaikui laikinąją globą (rūpybą), vaiko globėjo (rūpintojo) paiešką vykdančios specialistai turi iš naujo vertinti ar vaiko globą (rūpybą) būtų galimybė nustatyti vaikui artimoje aplinkoje. Pažymėtina, jog tai prailgina atstovo pagal įstatymą vaikui paskyrimo procesą, nes dažnu atveju šie asmenys nėra pasirengę vaiko globali (rūpybai), o reikiamus dokumentus dėl vaiko globos (rūpybos) teikia tik tinkamai informuoti, kas išsitiesia laike (pvz. vien medicininės pažymos gavimas, kuri reikalinga asmens pradiniam įvertinimui atlikti gali užtrukti iki keleto savaičių ir pan.). Tuo tarpu siūlomas pakeitimas, ženkliai spręstų šią problemą, nes specialistams sudarytų galimybę savalaikiai įvertinti bei pasirengti vaiko globėjo (rūpintojo) parinkimui atsižvelgiant į CK 3.264 straipsnio 5 dalies reikalavimą.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projektu siūloma tobulinti Nuostatų 64 punktą, sukonkretinant procedūrą, dėl globėjo (rūpintojo) paieškos vykdymo tais atvejais, kai vaiko kuriam reikalinga parinkti nuolatinį globėją (rūpintoją) gyvenamosios vietos savivaldybė nesutampa su savivaldybe, kurios teritorijoje vaikui nustatyta nuolatinė globa (rūpyba). Šis pakeitimas svarbus siekiant suvienodinti Tarnybos ir globos centrų tarpusavio veikimo praktiką visoje Lietuvos teritorijoje priimant tapačius sprendimus, nes nesant aiškiai teisiškai sureguliuotos procedūros – praktika skiriasi ir tai kelia tarpusavio bendradarbiavimo iššūkių, siekiant kuo skubiau paskirti vaikui atstovą pagal įstatymą. - Projektu patikslinamas Nuostatų 84 punkto nuostatos, atsisakant motyvuoto siūlymo teikimo, atsižvelgiant į tai, kad sprendimas grąžinti vaiką tėvams yra užfiksuojamas pagalbos plane, taip pat atsisakoma atvejo vadybininko funkcijų detalizavimo, kaip ne šio tesės akto reguliavimo dalyko.
--	--

	Projektu taip pat atlikti kiti techninio pobūdžio patikslinimai.
III. Priemonių kaštai	Papildomų kaštų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Priėmus nutarimą, jo nuostatos būtų suderintos su Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.210, 3.246, 3.250, 3.260, 3.262, 3.264 ir 3.266 straipsnių pakeitimo įstatymo nuostatomis, būtų patobulintas teisinis reguliavimas, laikantis teisinio reguliavimo aiškumo ir sistemiškumo principų.

Projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, nuostatomis.

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Projektu nėra perkeliama ar įgyvendinama Europos Sąjungos teisės aktai.

Nutarimo projektas išvadoms gauti buvo pateiktas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Tarnybai, Vyriausybės atstovų įstaigai, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigai, Lietuvos savivaldybių asociacijai. Nutarimo projektas be pastabų suderintas su Teisingumo ministerija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija. Tarnyba per nustatytą terminą pastabų ir pasiūlymų Nutarimo projektui nepateikė. Nutarimo projektas patikslintas pagal Vyriausybės atstovų įstaigos, Vaiko teisių kontrolieriaus įstaigos ir Lietuvos savivaldybių asociacijos pateiktas pastabas. Pastabos, į kurias neatsižvelgta, suderintos darbo tvarka. Dėl Lietuvos savivaldybių asociacijos pastabos, kurios nepavyko darbo tvarka, teikiama derinimo pažyma.

Nutarimo projekto rengimą inicijavo ministerija. Nutarimo projektą parengė ministerijos Šeimos ir vaiko teisių apsaugos grupės vyresnioji patarėja Giedrė Mikalauskienė, tel. 8 652 17286, el. p. Giedre.Mikalauskiene@socmin.lt.

PRIDEDAMA.

1. Nutarimo projektas ir jo lyginamasis variantas, 18 lapų;
2. Suinteresuotų institucijų išvadų kopijos, 7 lapai;
3. Derinimo pažyma, 2 lapai.

Ministrė

Monika Navickienė

